

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: L. Holevițaia)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan)

DECIZIE

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Iulia Vorobiova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Vorobiova împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la obligarea radierii datoriei,

împotriva deciziei din 08 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21 și a fost casată hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani

c o n s t a t ă :

La data de 25 decembrie 2015, Iulia Vorobiova a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 21, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” cu privire la obligarea radierii datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 30 mai 2013, ÎMGFL nr. 21 a înaintat în instanța de judecată o acțiune pentru încasarea din contul reclamantei în beneficiul ÎMGFL nr. 21 a sumei de 21 371,14 de lei cu titlu de datorie pentru serviciul comunal „energie termică”, formată până la data de 01 martie 2013.

A menționat că prin hotărârea din 10 octombrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de ÎMGFL nr. 21.

Prin decizia din 19 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău cererea de apel înaintată de Iulia Vorobiova a fost admisă și a fost casată integral hotărârea din 10 octombrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri prin care a fost respins acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 21, intervenient accesoriu SA „Termocom” împotriva Iuliei Vorobiova cu privire la încasarea sumei de 21 371,14 de lei cu titlu de datorie pentru serviciul comunal „energie termică” și a cheltuielilor de judecată, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, decizia fiind menținută prin încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție.

Astfel, a relevat că la moment de către ÎMGFL nr. 21 prin intermediul ordinului de încasare nr. 5, împreună cu plățile calculate pe perioada curentă reclamantei îi sunt înaintate pretenții în mărime de 21 371,14 de lei - sumă care

este atribuită nelegitim în contextul principiului puterii lucrului judecat sau elucidat.

Reclamanta la 27 octombrie 2015 a înaintat o cerere ÎMGFL nr. 21, prin care a solicitat radierea sumei de 21 371,14 de lei formată la data de 01 martie 2013 cu titlu de datorie pentru serviciul comunal energie termică din ordinul de încasare a numeralului (nr. 3), înaintata spre achitare, lunar, ca fiind înaintată cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Ulterior, la data de 25 noiembrie 2015 a primit un răspunsul cu nr. V-570/15 din care reiese că ÎMGFL nr. 21 refuză să radieze din factura de plată suma de 21 371,14 de lei, formată la data de 01 martie 2013 din motivul că în dispozitivul deciziei Curții de Apel nu se regăsește obligația impusă pe seama ÎMGFL nr. 21 privind exonerarea sa de a achita datoria în cauză.

La data de 03 martie 2016, Iulia Vorobiova a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat constatarea ilegalității refuzului ÎMGFL nr. 21 de a radia din ordinul de încasare a numerarului înaintat suma de 21 371,14 de lei, exprimat prin răspunsul nr. V-570/15, și obligarea ÎMGFL nr. 21 să radieze suma de 21 371,14 de lei care figurează cu titlu de datorie pentru serviciul comunal „energie termică” din ordinele de încasare a numerarului înaintat spre plată.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Iulia Vorobiova. A fost obligată ÎMGFL nr. 21 să excludă din contul consumatorului Iulia Vorobiova suma de 21 371,14 de lei, în temeiul deciziei din 19 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La data de 24 ianuarie 2018, ÎMGFL nr. 21 a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe și a solicitat casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 08 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de ÎMGFL nr. 21, a fost casată hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Iulia Vorobiova împotriva ÎMGFL nr. 21, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” cu privire la obligarea radierii datoriei.

La data de 06 iulie 2018, Iulia Vorobiova a depus cerere de recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiată decizia instanței de apel, deoarece instanța nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante soluționării cauzei, precum și și-au bazat soluția pe fapte neprobate, apreciind eronat normele de drept material aplicabile speței, pe când prima instanță a emis o hotărâre întemeiată și legală.

A reiterat în susținerea recursului motive de fapt și de drept similare celor invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 08 mai 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul, declarat la data de 06 iulie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului,

dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Curtea Supremă de Justiție la data de 18 iulie 2018 a expedit în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Astfel, ÎMGFL nr. 21 la data de 14 august 2018 și SA „Termoelectrica” la data de 03 septembrie 2018 și-au valorificat drepturile procedurale și au depus referințe, prin care și-au exprimat dezacordul față de recursul înaintat, și au solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei instanței de apel.

Prin încheierea din 24 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Iulia Vorobiova a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului, pentru data de 21 noiembrie 2018.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 1, alin. (2) al Legii contenciosului administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost pricinuită.

Articolul 2 și 3 al Legii contenciosului administrativ, statuează că, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actul administrativ cu caracter normativ sau individual, contractul administrativ, nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Noțiunea de „act administrativ” este reglementată atât în art. 2 din Legea contenciosului administrativ, cât și în Rezoluția (77) 31 Cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997.

Potrivit acestor reglementări, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorității publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertățile sau interesele persoanelor fizice sau juridice și care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Astfel, actele cauzei cert denotă că prin hotărârea din 10 octombrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă acțiunea ÎMGFL nr. 21. A fost încasat de la Iulia Vorobiova în beneficiul ÎMGFL nr. 21 datoria pentru energia termică și apă caldă în mărime de 21 371,14 de lei, cheltuielile de judecată în mărime de 641,13 de lei și cheltuieli pentru citare în sumă de 37,86 de lei.

Ulterior, prin decizia din 19 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Iulia Vorobiova, a fost casată hotărârea din 10 octombrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea ÎMGFL nr. 21 a fost respinsă ca depusă cu omiterea termenului de prescripție, decizia fiind menținută prin încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție.

Tot actele cauzei atestă că la data de 27 octombrie 2015, Iulia Vorobiova a înaintat în adresa ÎMGFL nr. 21 cerere prealabilă prin care a solicitat excluderea sumei de 21 371,14 de lei cu titlu de datorie pentru serviciul comunal energie termică din ordinul de încasare a numerarului înaintat spre achitare lunar, XXXXX.

Prin răspunsul nr. V-570/15 din 25 noiembrie 2015, ÎMGFL nr. 21 a respins cererea prealabilă înaintată de Iulia Vorobiova, invocând faptul emiterii de către Curtea de Apel Chișinău a deciziei din 19 martie 2015 prin care a fost respinsă ca tardivă acțiunea ÎMGFL nr. 21 nu poate servi temei pentru obligarea gestionarului de a exclude din facturile de plată pentru serviciile comunale careva sume, mai mult ca atât că, în dispozitivul deciziei respective nu se regăsește obligația impusă pe seama ÎMGFL nr. 21 privind exonerarea Iuliei Vorobiova de la achitarea datoriei.

În conformitate cu art. 14 al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Prin prisma normelor precitate în coraport cu circumstanțele speței, prima instanță corect a constatat că Iulia Vorobiova a respectat procedura prealabilă pentru categoria respectivă de cauze, precum și termenul de depunere a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 25 alin. (1) lit. b) al Legii contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri: admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau

obligă pârâtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întârzierea executării hotărârii.

În corespundere cu art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Din interpretarea prevederilor art. 26 al Legii contenciosului administrativ, se deduce că, instanța poate anula actul administrativ în tot sau în parte numai în cazul în care acesta satisface cerințele prevăzute de art. 26 alin. (1), care prescrie condițiile de anulare și anume: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii - în contextul în care autorității publice i-se poate imputa încălcarea principiului legalității; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței - în cazul în care actul a fost emis sau adoptat de către autoritatea publică cu încălcarea competenței materiale sau teritoriale; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite - actul nu a fost emis în forma stabilită, nu cuprinde elemente de formă care să confirme că actul a fost emis sau adoptat cu respectarea legii.

În conformitate cu pct. 82 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin hotărârea nr. 434 din 09 aprilie 1998 a Guvernului RM, energia termică livrată consumatorilor se facturează de furnizori, de regulă, lunar, pe baza măsurării energiei termice consumate. Taxa de putere termică se facturează la puterea termică maximă contractată.

Conform pct. 10 alin. (10) a hotărârii nr. 191 din 19 februarie 2002 a Guvernului RM, cantitatea de energie termică utilizată lunar este confirmată printr-un act, semnat de reprezentantul furnizorului și al gestionarului.

Mai mult ca atât, în conformitate cu art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În conformitate cu art. 254 alin. (2) Cod de procedură civilă, rămân irevocabile hotărârile judecătorești emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; emise de instanța de apel, după expirarea termenului de recurs, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; emise de instanța de recurs, după examinarea recursului.

Totodată, alin. 4 al aceluiași articolul prevede că, hotărârea judecătorească irevocabilă este obligatorie pentru persoana în al cărei interes a fost pornit procesul de către organele și persoanele specificate la art. 7 alin. (2).

În acest aspect, Colegiul consideră că prima instanță corect a reținut că hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova (art. 16 Cod de procedură civilă).

Astfel, având în vedere că prin hotărârea judecătorească irevocabilă menționată supra a fost respinsă acțiunea ÎMGFL nr. 21 cu privire la încasarea sumei de 21 371,14 de lei, Colegiul consideră că sunt ilegale acțiunile ÎMGFL nr. 21 de includere a sumei datoriei respinse prin hotărârea judecătorească irevocabilă, în facturile de plată expediate consumatorului (reclamantului pe dosar), or, respectiva hotărâre judecătorească, este obligatorie pentru executare.

Analizând normele legale precitate în coraport cu circumstanțele cauzei și înscrisurilor probatorii administrate, prima instanța întemeiat a constatat că refuzul ÎMGFL nr. 21 de a exclude din facturile de plată suma de 21 371,14 de lei este ilegal urmând a fi anulat, din considerentul că, la judecarea cauzei în mod incontestabil s-a stabilit că, cerințele ÎMGFL nr. 21 privind încasarea sumei respective au fost înapentate cu omiterea termenului de prescripție.

Așadar, obligația de a exclude din facturile de plată suma de 21 371,14 de lei îi revine ÎMGFL nr. 21, or, anume aceasta înaintează spre plată reclamantei facturile, având în vedere că ÎMGFL nr. 21 acționează în calitate de intermediar dintre furnizorul de energie termică și consumatorul final.

Sub acest aspect, conform art. 25 alin. (1), (6) din Legea cu privire la serviciile publice de gospodărire comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sunt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator. Sumele încasate de către intermediari la decontări în baza bonurilor de plată perfectate de ei se transferă operatorilor și se atribuie de către aceștia în contul facturilor expuse spre plată în baza contractelor de furnizare/ prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, încheiate cu gestionarii fondului locativ. Volumul serviciului facturat în baza contractelor și nedistribuit spre plată consumatorilor rămâne în seama gestionarului fondului locativ, care este obligat să-l achite operatorului în mărimea și în termenul prevăzute în factură.

Prin prisma normei enunțate, se atestă că ÎMGFL nr. 21 în mod ilegal înaintează spre plată Iuliei Vorobiova suma de 21 371,14 de lei, dat fiind că, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă cerințele ÎMGFL nr. 21 de încasare a sumei respective au fost respinse ca depuse cu încălcarea termenului general de prescripție extintivă de 3 ani.

Or, odată ce există o hotărâre judecătorească irevocabilă privind respingerea pretențiilor de încasare a sumei de 21 371,14 de lei creditorul, ÎMGFL nr. 21 nu mai este în drept de a înainta spre plată această sumă, sau, dreptul subiectiv al creditorului de a pretinde încasarea sumei respective a fost stins.

În consecință alegațiile ÎMGFL nr. 21 precum că, în Codul civil, expirarea termenului de prescripție nu a fost atribuită de legiuitor la categoria mijloacelor juridice de stingere a obligațiilor, urmează a fi calificate drept neîntemeiate, or, odată ce ÎMGFL nr. 21 a omis termenul pentru înaintarea acțiunii în vederea încasării datoriei din contul Iuliei Vorobiova, prima nu mai poate înainta spre plată această sumă.

Deci, este cert că ÎMGFL nr. 21 nu mai poate înainta spre plată Iuliei Vorobiova suma de 21 371,14 de lei, atât timp cât pretențiile privind încasarea sumei respective au fost respinse.

Totodată, Colegiul consideră că prima instanță corect a menționat faptul că în cadrul procesului anterior nu au fost formulate pretenții de către Iulia Vorobiova cu privire la excluderea sumei de 21 371,14 lei din facturile de plată, din care

considerente, instanțele de judecată investite cu judecarea litigiului inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de ÎMGFL nr. 21 împotriva Iuliei Vorobiova, intervenient accesoriu SA „Termocom” cu privire la încasarea datoriei, nici nu au fost în drept să oblige ÎMGFL nr. 21 să excludă suma respectivă din facturile de plată.

Or, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

De asemenea, la caz, nu pot fi reținute nici alegațiile intimaților cu referire la aceea că faptul că a expirat termenul de prescripție extinctivă în privința unei obligații pecuniare nu presupune sub nici o formă stingerea acestei obligații, ci doar dreptul debitorului de a refuza executarea ei, implicit și imposibilitatea creditorului de a solicita executare silită în privința unei obligații, aceasta devenind o obligație naturală, or, aceasta vine în contradicție cu cele cupra relatate.

Prin urmare, Colegiul consideră ca fiind întemeiate argumentele recurente privind temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe și netemeinicii deciziei instanței de apel, care nu pot fi combătute de instanța de recurs.

Reieșind din cele supra relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe este justă, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, cu pronunțarea asupra tuturor argumentelor, pe când instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite în acest sens.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. f) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Iulia Vorobiova.

Se casează integral decizia 08 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Vorobiova împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la obligarea radierii datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat